

آئونه شرائطی : هریر ایچون
سنه لکی (۲۷۵) آلتی آیلنی
(۱۵۰) خار ج ایچون سنه لکی
۳۲۵ غروشدور .

نسخه سی ۵ غروشدور .
ایکی نسخه برآراده
(۱۰) غروشدور
سنه لکی ۵۲ عددور .

اداره خانه : باب عالی جاده سنده
رشید افندی خائنده

اخطارات
آبونه بدلی پشیندر .

مسلكه موافق آثار مع الممنونه
قبول اولنور . درج اینله یین
یازیلر اعاده اولماز .

الکتابخانه

آدره من تبدیلنده ایریجه
۵ غروش کوندربلیدر .

مکتوبلرک امضالری واضح
واوقوناقلی اولسی و آبونه
صره نومروسنی محتوی
بولونسی لازمدر

ممالك اجنبیه ایچون آبونه
اولانلرک آدرس لرینگ
فرانسزجه یازلسی رجا اولنور .

پاره کوندربلیدیکی زمان نهیه
داثر اولدینی بیلدیرلسی
رجا اولنور

اتبعون اهدکم سبیل الرشاد

صاحب و مدیر
اشرف ادیب

باش محرر
محمد عاکف

والله یهدی من یشاءالی صراط مستقیم

نامہ نہ یا پسہ خلق اعتماد سزلق کوستریور . محکمہ نك عدالتہ امنیت
ایمپور، تربیہ سی بوزولہ حق دینہ جوجنی مکتبہ کوندر میور . بوضویرلہ
نہ خلق جہلیدن یا قہسنی صیرہ بیلور ، نہ دہ جکومت تذبذب و بحرانی
آرتیرمقدن باشقہ برشی یا بہ بیلور .

ایستہ بویوک ملت مجلسنک ہرشدن اول نظر دقت و اہمیت
آلہ جنی بو نقطہ در . ہیچ شہہ یوق مملکت تجدد و ترقی بہ محتاجدر .
فقط بو تجدد ملتک عنعناتی ، حیاتی ، عقائدنی ، الحاصل ہویت
ملیہ سنی خلادن مصون بولوندورہ حق بر تجدد اولمالیدر . زبراہانکی
دولت اولورسہ اولسون ، طبیعی اولہرق معروض قالہ جنی تحولات
و تجدیدات ایلہ برابر عینیتی ، ہویتی ضایع ایندیکی کون صحنہ حیاندن
چکیلش اولور . بناء علیہ بر دولت ضروری و طبیعی اولان تحولات
و تجدیداتی قبول ایندرکن مطلقا ہویت ملیہ سنی ضایع ایتہدہ بہ چالیشہ جقدر .
بر دولت و ملت ایچون عصرک مقتضاسی اولان تحولات و تجدیدانہ
تابع اولق نہ قدر لازمہ ، کندی ہویت و عینیتی محافظہ ایتہدہ
اونستہدہ لازمدر . اوندن ہیچ برشی فدا ایدہ من و ایتہدہ ملیدر . عینیتی
و بقای ہویتی محافظہ ایتہدہ شرطیلہ تحولات و تجدیداتی قبول ایندرو ایتہدہ
اگر بویوک ملت مجلسی بو حقایق اجتماعیہ نظر اعتناہ آلہرق
مملکتک مادیات جہتی اصلاح و تجددہ مظهر ایدہ بیلورسہ حقیقہ
پک معظم بر خدمت ایضا ایتہدہ اولہ جقدر . یوق ، اگر مشروطیت
دورنیدہ اجتماعی انقلاب دورینہ دوشن بعض کیمسہ لڑک کیتدیکی یوللری
طوتہ حق اولورسہ بالطبع بحرانی تزید ایتہدہ باشقہ برشینہ موفق
اولہ مایہ جقدر . لکن بز اولہ امید ایندرز کہ بویاکنجی مجلسک شخصیت
معنویہ سنی دہ اساسات اسلامیہ دائرہ سندہ حرکتی اک بویوک بر اعمدہ
اساسیہ اتخاذا ایدہ جقدر . بز ، بعض بدینلرک ظن ایندیکی کئی ، منع
مسکرات قانوننک رفع ایدیلہ چکنہ ، محاکم شرعیہ نك و شرعیہ تشکیلاتنک
القا ایدیلہ چکنہ ، مدرسہ لڑک قالدیریلہ جفنہ ، تشکیلات اساسیہ قانونندہ
مجلسہ عائد وظائف میانندہ (احکام شرعیہ نك اجراسی) قیدیلہ تنظیم
اولہ حق قوانینک فقہ شریعتہ ایتہدہ جکی ، قیدینک طی ایدیلہ چکنہ ،
الحاصل بوقیلہا بر طاقم اجرا آندہ بولونولہ جفنہ قطعاً احتمال ویرمیورز .
مجلسک شخصیت معنویہ سنی قطعاً مسلمانلقدن آریلایہ حق و ارشادات
مملکتک زفاہ و عمراتی تأمین ایلہ برابر مسلمانلنی دہ اعلا ایدہ جقدر .
جتاب حق موفق بالخیر بویورسون آمین .

اشرف ارباب

ہندستانہ حرکت اسلامیہ سی

[ہندستانک فالکٹا شہرندہ انتشار ایتہدہ اولان (الجامعہ)

رفیقزدن ہندستان حرکت اسلامیہ سنک کیفیت تشکیلی حقدہ یازدینی
اوج مقالہ نی نقل ایتہدہ ، ہندستانی رفیقز بوسلسلہ مقالاتہ دوام

ہیچ شہہ یوقدرکہ دولتز - برنجی وایکنجی مقالہ لردہ ایضاح
ایتہدیکمز اسبابدن طولانی - ترقیات مادیہ اعتباریلہ چوق کری
قالمشدر . فقط بنیہ اجتماعیہ سی الحمدللہ صاعلامدر . بنیہ اجتماعیہ نك
اساسندہ کی بو رصاستدرکہ بوتون مصائب و فلاکتلرہ قارشی مقاومت
قدرت و قابلیت کوسترمش ، کریامک و کوچولمکلہ برابرینہ بنیہ
اصلیہ نی انحلال تہلکہ سندن مصون بولوندورمشدر . بودہ آنجق ہویئت
اجتماعیہ بہ مخصوص برمنیتدرکہ بنیہ اصلیہ سی بورصاستدن محروم ملتلر
ایچون یوقدر مصائبک اوندہ برینہ کوکس کرہ بیلہ نك امکانی یوقدر .
شوخالہ ملت وکیللرینہ ، ملتک رہبر و متفکرلرینہ توجہ ایدہن
وظیفہ یوقدر صاعلام اولان ، عصرلرجہ دوام ایدن مہاجراتہ رغماً
بیقیلہ میان بونیہ اساسیہ نی تحکیمہ چالیشمق ، اک تہلککری ، اک
بحرانلی زمانلردہ ملتک وحدت اجتماعیہ و سیاسیہ سنی انحلالدن مصون
و محفوظ بولوندوران بواسات اجتماعیہ - لامیہ نی اک فیاض بر صورتہ
تہیہ و ترصین ایتہدہ .

زیرا موجودیت مملکت و ملتی استخلاص ایدہ حک مستمر بر قدرتک
آنجق ہیئت اجتماعیہ نك روخندن نبعان ایدن قضایای اجتماعیہ ایلہ
متکون برادارہ سایہ سندہ ممکن اولہ جنی زمان و حادثات بزہ پک رعنا
بر صورتہ کوسترمشدر .

بزم محتاج اولدینمز شی مادیاتدر؛ علوم و فنون مثبتہ در، صنایعدر،
یوقسہ معنویات و اجتماعیات اعتباریلہ ہیچ بر احتیاجزہ ہیچ بر نقصانمز
یوقدر . بالعکس بو اعتبارلہ غربہ قارشی غیرقابل انکار بر فاقیتمز
وارددر . بناء علیہ انقلاب اجتماعی ، کئی سوزلرک بزم ہیئت اجتماعیہ مزہ
کورہ ہیچ بر معنای یوقدر . ملت حیات اجتماعیہ سندن مضطرب دکلدن،
بالعکس نموندر؛ بو خصوصہ ہیچ بر انقلاب لزومی حس ایندیور، ملتک
اصل اندیشہ واضطرابی اجتماعیاتنک صارصلیق تہلکہ سیدر . بو خصوصہ
چوق جانی یا منشی اولدینی ایچون پک حساسدر . سنہ لردن بری
« ترقی » دینتجہ اخلاق سزلقندن باشقہ برشی کورمدی . اولنک ایچون
« تجدد » دینجہ توحش ایدیور، شمار اجتماعیہ سنک بوسبتون بیقیلہ جفندن
اندیشہ بہ دوشیور . یوقسہ زراعتی اصلاح ایدیلہ ، فابریقلر آچیلہ ،
یوللر دوزلہ سہ ، شمد و فرلر، کوپرولر یا بیلہ ، آسایش تأمین ایدیلہ ،
الحاصل رفاه و عمران مادی نی تأمین ایدہ جٹ اسباب و وسائط اکال
ایدیلش اولسہ البتہ بوندن چوق نمون اولہ جقدر . فقط بونلرک ہیچ
برینی اولمایوردہ تجددہ ملتک اجتماعی نی بیکمدن باشلانیور .

ایستہ خلق الہ منور زمرہ آردسندہ آچیلش اولان اوچورومک
یکانہ سببی بودر . مع لاسف اصلاحاخیلرک بوتون ہدفلری ملتک
اجتماعیاتی غربیلشدیرمقدن باشقہ برشی اولمایور . ماتدہ بوتضییقہ
قارشی بوتون موجودیتلہ مقاومتدن کری طورمایور . بو یوزدن
آردہ کی نفرت بردرلو الفتہ منقلب اولہ مایور . آرتیق حکومت اصلاحات

ایتمکده اولدیغندن بزده بومهم موضوعی اتمام ایچون بومقالاتی ترجمه
ایدیورز]

هندستان حرکتی هنوز باشلانمیشده ایکن حرب عمومی انفلاق
ایتدی. حرب عمومی هندستان حرکتی ایچون بویوک بر مصیبت
تشکیل ایتدی. چونکه هندستان حکومتک استبدادی تشدیدایتمهسی
ایچون وسیله اولدی.

او زمان هندستان حکومتی و طرفدارانی دییورلردی که «انکلتزه
حربه کیرمیشدر. هندستانک وظیفهسی اوکا یاردم ایتک، اونک موفقیتی
اوغورنده هر فدا کارلنی اختیار ایلکدر. حرب، دوستی، دشمنی،
بر برندن آیره حق زماندر. حرب زمانی فعالیت سیاسی و مطالبه حقوق
زمانی دکلدر. هندستان حکومتی بوسوزنی فعلاده بوتون شدتیه
تطبیق ایتدیکنندن هر فعالیت سیاسی تعطیل اولومش و هر کس صوصمیشدی.
حکومت بر طاقم مستننا قانونر، بالخاصه (هندستان مدافعه) قانونی نامیه
بر قانون وضع ایتش ایدی که بوقانون موجبجه حکومت اک جزئی
بر شکایتده بولونانلری بیه در دست ایتک حقنی حائر بولونیوردی.
هندستان حکومتی حرب حوادثک نشرینی منع ایتدیکنندن بر کیمسه
حربدن، احوال حربیدن بحثه جسارت ایدمیوردی. غزتهلر آنجق
حکومت طرفندن ویریلن حوادثی نشر ایدیورلردی. بناء علیه آلمانلریلچقا
استحکاملرینی زیروزر ایدیورکن هندستان حکومتی غزتهلره ویردیکی
حوادث ایله بو استحکاملرک غیر قابل تسخیر اولدیغنی درمیان ایدیوردی.
دیگر طرفدن حقیقت آکلاشیلیوردیسه ده هیچ بر کیمسهک حقیقتی
سویلمکه دیلی وارمیوردی. بویکی حقائق افشا ایدنلرک شدتلی معامله لره
دوچار اولویور، زندانلره آتیلورلردی. فقط (الهلال) صاحبی
حکومتک بوشدندن و ظلمندن ذره قدر اندیشه ایتیه رک اسکینسی کی
حرکت ایدیور و هیچ بوجهله حقیقتی اخفا ایتمیوردی. (الهلال)
استبداد ایله مجادله ایدیور، حرب دائر استخبارات موثوقسنی
یازیوردی. هندستانک انکلتزه به معاونت ایتیه سنه، انکلتزه اوغورنده
فدا کارلنی کوزه آلماسنه کلنجه (الهلال) هندستانک حقنی تمامیه
احقاق ایتیه نجه بویه بر شی یاغامسی لازم کلدیکنی کمال جسارتله
تصریح ایتمشدر.

اوصیره لرده تورکیاده حرب کیرمک اوزره بولونیوردی.

عثمانلی دولتک حرب عمومی به اشتراکی اوزرینه هندستان مسلمانیلرینک
وضعیتی کسب تراکت ایتدی. چونکه بر طرفده خلافت اسلامی به
جامع اولان عثمانلی دولتی انکلتزه ک دشمنلری صفنده بولونیور، اوکا
یاردم ملی و دینی بر وجیه تشکیل ایدیور، دیگر طرفده هندستانی
حکومت بویوندوروغی التمه بولوندران، هندستانک قواسنی کندی
موفقیتی ایچون قوللانان انکلتزه بولونیوردی.

طرابلس غرب و بالقان محاربه لرنده مسلمانیلرک مقام خلافت
کوستردکری مظاهرت حیتپورانه بی کورده انکلتزه، هند مسلمانیلرینی
تسکین و عثمانلی دولتک حرب به اشتراکنده کی تأثیری تخفیف ایچون
چالیشمه باشلادی.

او زمان بته (هلال) صاحبی حکومت قارش قیام ایدرک انکلتزه ک
تورکیا ایله محاربه یاغامسی ایچون چالیشمش ایدی. فقط حکومت
(الهلال) صاحبی (ابوالکلام) ک سوزلرینی دیکله مامش و ۱۹۱۴
سنه سنک تشرین اولنده بر بیاننامه نشر ایدرک انکلتزه ک آنجق تورکیا
طرفندن وقوع بوله حق تجاوزلری رد ایله اکتفا ایدمکک، تورکیا به
تجاوز ایتیه جکفی، اما کن مقدسه اسلامی به قارش انکلتزه ک هیچ
بر حرکت خصمانه ده بولونمایه جقنی بیان ایتمشدی.

بر جوقلری بو بیاننامه به آلدانمش، دیگرلری بونک محض اغفال
اولدیغنی بیاندن چکینمش، فقط (هلال) صاحبی (القارعة) سرلوحه سیله
بر مقاله نشر ایدرک مسلمانیلرک حسیاتی پک مکمل بر صورتده ایضاح
ایتش و بنفاله والیسی لورد (فارماشکل) ایله ملاقات ایدرک بو خصوصاتی
کندیسنه ایضاح ایلشدی.

(ابوالکلام) بو مقاله سنده دییورکه :

۱ — خلافت اسلامی به جامع عثمانلی دولتی ایله انکلتزه آره سنده
محاربه وقوعی هندستانلیر ایچون بیوک بر فلاکتدر. هندستان
مسلمانیلرینک خلافت دولتی ایله برابر اولمالری، اونک موفقیتیه خدمت
ایتهلری، اونک اوغورنده هر فدا کارلنی اختیار ایتهلری، شرعاً واجبدر.
هندستان حکومتی بو حقیقتی بیلملی در.

۲ — حرب اثناسنده هندستان مسلمانیلرینک انکلتزه به یابه بیهله
جککری یکانه معاونت بی طرف قالمقدر. بوده آنجق هندستان مسلمانیلرندن
مادی، معنوی بر معاونت ایسته مامک، هند مسلمانیلرینی محاربه
میدانلرینه، کوندر مامک ایله، متفکرک اسلام دیارینه تجاوز ایتیه جککری،
محاربه ک تورکیا حدودینی دیکشدریمیه جکفی اعلان ایتهلریله قابل
اولور.

۳ — انکلتزه حکومتی بو شرائطی قبول ایتزه سنه هندستان
مسلمانیلری وظائف دینه لرینی ایفایه مجبور قلاجقلر، خلافتی محافظه
ودیار اسلامی به صیانت ایچون اللرندن کان هر شیشی یابه جقلردر.
چونکه اجنبیلرک یکانه مستقل اسلام دولته تجاوزلری (نفیر عام)
اعلاقی اقتضا ایدر و او زمان بر یوزنده کی بوتون مسلمانیلرک عثمانلی
دولتنی برای مدافعه قیام ایتهلری لازم کلیر.

(هلال) صاحبک بویک لرینی بویه جه ایضاح ایتدکدن صوکره
هندستان حکومتندن ناصل بر معامله به دوچار اولدیغنی کلامق قولایلاشیر.
هندستان حکومتی مشارالیهی الله ایتک ایچون نه یایمق لازمسه یاغمش،

هند تاریخ استبانه ۱۹۰۸ سنه سنك براهمیت مخصوصه سی وارد در . اوزمان بت پرست هندلیك حركات ملیه سی مهم ترقی خطوه لری آتمش بولوندی حالدہ مسلمانلر سیاستدن یوز چوریور و مسائل سیاسیہ ایلہ اہتمام ایتہ یورلردی . هند مسلمانلرینک تعقیب ایتدیکی یکانہ سیاست (علیکرہ) کلیہ سنك مؤسسہ (سید احمد خان) طرفدن وضع اولونان دستور سیاسی ایدی کہ بوندہ انکلتزہ یہ صداقت ، بت پرست هندولردن اوزافلاشمق و حرکات ملیہ لرینہ اشتراک ایتامک ایدی . اوصیرہ لردہ محمد علی بیله بوسیاستہ طرفدار بولونیوردی . بوسیاستی مدافعہ ایچون (تائیس اوف اندیا) نامندہ کی غزتہ یہ متعدد مقالہ لر یازمشدی . بومقالہ لر اوقدربوکسک براسلوب ایلہ یازمشدی کہ بومبای والیسنک نظردقتی جلب اتمش ومومی الیہ محمد علی ایچون بر ضیافت ترتیب ایلشدی . (محمد علی) نك شهرتی بوبلہ جہ باشلار .

۱۹۱۱ سنه سنندہ (محمد علی) مأموریتدن استعفا ایدرک (قومرہد) نامندہ انکلیزجہ برہفتہ لقی غزتہ نشرینہ ایتدار ایتدی . بوغزتہ نك برایکی نسخہ سی انتشار ایدر ایتز (محمد علی) بوتون هندستاندہ احراز شہرت ایتشدی ہرکس قدرت قلمیہ سنك حیرانی اولمشدی . (قومرہد) فوق العادہ رواجہ مظهر اولمش ، بالخاصہ انکلیزلر ، انکلیز مأمورینی بو رسالہ یی دقت و مراق ایلہ تعقیبہ باشلامشلردی .

فقط (قومرہد) غزتہ سنك تعقیب ایتدیکی مسلك مسلمانلرک انکلیزلرہ صداقتدہ دواملرندن عبارتدی . چونکہ انتباء اسلام هنوز باشلامشدی . فقط ۱۹۱۲ سنه سنندن صوکرہ (محمد علی) نك افکارندہ فوق العادہ مهم بر انقلاب وقوع بولمش و بر قاج سنہ صوکرہ هندستان مشارالہی اک بویوک رہبرلرندن بری عد ایتدیکی کی هندستان حکومتی اونی اک مدہش دشمنلرندن بری اولارق طایمشدر .

بالقان حربینک وقوعی اوزرینہ مولانا محمد علی ہلال احمرہ اعانہ لر طوبلامق ایچون چوق چالیشمش ودوقتور مختار احمد انصارینک ریاستی آلتندہ برہلال احمرہ یثت صحیہ سنك استانبولہ اعزامی درعہدہ ایتمشدر . او صرہ لردہ (محمد علی) نك بویوک برادری . (شوکت علی) دخی خدمت حکومتدن استعفا ایدرک مساعی ملیہ یہ وقف نفس ایلشدی . بالقان حربی متعاقب (شوکت علی) خدام الکعبہ نامیلہ بر جمعیت تأسیس ایتمشدر کہ بوجمیت حریمین شریفینک ہر توزلو تجاوزدن صیانتی استہداف ایدیوردی . فقط حرب عمومی بو جمعیتی انحلالہ اوغرائدینی کی محمد علی ایلہ برادرینک توقیفہ سببیت ویرمشدر .

ہندستان حکومتی اسایش عمومی نامنہ بر تہلکہ تشکیل ایتدکاری ایچون . بو ذواتی توقیف و بر محکمہ عالیہ یہ حوالہ اتمش ایسہدہ بومحکمہ بو ذواتک سربست قائمہ لرندہ بر محذور کورماتش و سربست بیراقلمالرینی طلب اتمش فقط هندستان حکومتی بو طلبہ ذرہ قدر اہمیت ویرمامشدر .

اولا وسائط خسیسہ ایلہ (ابوالکلام) حضرتلرینی دام اغفالہ دوشورمکہ چالیشمش ، بو واسطہ ایلہ موفق اولما یجہ تہدید ووعیدہ باشلامش ، یالکز (ہلال) غزتہ سی مراقبہ ایدہ جک برسانسور تأسیس اتمش ، فقط بوندہ بر فائدہ ویرمدیکندن (ہلال) ی سد ایتمشدر . ہندستان حکومتی (ہلال) ی مطبعہ سیلہ بر لکدہ سد ایدنجہ قور تولدینی ظن اتمش ایسہدہ مولانا (ابوالکلام) البلاغ نامیلہ دیگر بر رسالہ ، بر مطبعہ ، بوندن باشقہدہ (دارالارشاد) نامیلہ بر مؤسسہ علمیہ تأسیس ایتمشدر . (دارالارشاد) ک مقصدی کرک انکلیز مکتبلرندہ ، کرک مؤسسات دینیہ اسلامیہدہ ا کمال تحصیل ایدنلردن نشر اسلامہ چالیشہ جق مرشدلر ، واعظلر یتشدیرمک ایدی . فقط بو مؤسسہدہ ہندستان حکومتک انظار استبانہندن قور تولامادی .

ہندستان حکومتی متوالی تجربہ لر نتیجہ سنندہ (ابوالکلام) ک مساعیسی سکتہ دار ایدہ میہ جکفی اکلا یجہ ۱۹۱۶ سنه سنك نیسانندہ مشارالہی مقرر فعالیتی اولان (قالکنتا) دن نفی ایلہ (رائشی) یہ کوندرمشدر .

ینہ اوصیرہ لردہ ہندستان حکومتی سائر رؤسای اسلامیہ یی دہ دردست ایتمشدر کہ مولانا محمد علی ایلہ برادری (شوکت علی) دہ بونلر میانندہ ایدی . (زمیندار) محوری (ظفر علی) خان دہاولو توقیف اولونمشدی .

حکومت بوایشی بیتیرنجہ راحت ایتدیکی ظن اتمش وایستہ دیکفی یاغہ باشلامشدر .

مولانا محمد علی و برادری شوکت علی

یکن ہفتہ کی نسخہ مزیدہ ہندستان خلافت حرکتی رؤسانندن اولوب ایکی سہدنبری محبوس اولان مولانا محمد علی ایلہ برادری مولانا شوکت علینک حبسدن قور تولوق اوزرہ بولوندفقرینی یازمشدی . بو ہفتہ آلدینمز (الجامعہ) رفیقمز بو ایکی محترم برادرک ترجمہ حالی یازمقدہ در . قارئلر مزہ نقل ایدیورز :

• (محمد علی) ایلہ قردہ شی (شوکت علی) ہندستان کینجکلکنک اک ممتاز ایکی سیاسیدر . (شوکت علی) ، (محمد علی) دن بش سنہ بویوکدر والحالہ ہذہ الہی یاشندہ در . مومی الیہ (علیکرہ) کلیہ سنندہ ا کمال تحصیل ایتدکن صوکرہ حکومت مأموریتنہ کیرمشدر . مولانا محمد علی ایسہ (علیکرہ) دہ تحصیلن صوکرہ انکلتزہ یہ کیدرک اوقسفورد دارالفنونندہ ا کمال تحصیل ایلشد . ہندستانہ عودت ایتدیکی زمان محمد علی (بارودا) دہ محکمہ رئیس تعیین اولونازق برمدت بو وظیفہ یی ایفا ایلش ، فقط (محمد علی) اک چوق سیاسی وادبی ایشلرہ متایل اولدینندن مسلکینی تبدیل ایچون مساعدہ فرصت بکلہ مشدر .